

YABANCI DİL ÖĞRETMENLERİNİN GÖZÜNDEN PANDEMİ DÖNEMİNDE YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

İbrahim Yaşar KAZU¹, Cemre KURTOĞLU YALÇIN², Cemal YALÇIN³

1 Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, iykazu@firat.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1039-0482.

2 Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Mustafa Kemal Ortaokulu, cemrekurtoglu@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2148-7466.

3 Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Şehit Önder Pınar Ortaokulu, cemmalyalcin@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-9662-9190.

Geliş Tarihi: 23.11.2020 Kabul Tarihi: 28.01.2021 DOI: 10.37669/milliegitim.830080

Öz: Bu araştırmanın amacı, pandemi döneminde yabancı dil öğretmenlerinin uzaktan eğitimle verdikleri yabancı dil eğitimi sürecinde karşılaştıkları problemleri ve çözüm önerilerini belirlemektir. Bu çalışma, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Elazığ ilinde görev yapmakta olan pandemi döneminde uzaktan eğitim veren 92 yabancı dil öğretmenin katılımıyla yürütülmüştür. Veriler, Google form aracılığıyla çevrimiçi veri toplama aracı olarak hazırlanmış, açık uçlu sorulardan oluşan ‘Yabancı Dil Öğretmenlerinin Covid-19 Pandemisi Sürecinde Uzaktan Eğitimle Gerçekleştirdikleri Yabancı Dil Öğretimine İlişkin Görüşleri’ isimli yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemi içerisinde yer alan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Katılımcılar, bu dönemde canlı derslere bağlanırken, uzaktan eğitimle yabancı dil eğitimi verirken karşılaştıkları problemleri ve bu problemlere çözüm önerilerini ifade etmişlerdir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin canlı derslere bağlanırken, bağlantının kopması, sistemsel yavaşlıktan dolayı bağlanamama, ses sıkıntıları gibi teknik sebeplerden kaynaklı problemler yaşadığı anlaşılmıştır. Bunun yanında, yabancı dil eğitimi boyutunda, yabancı dil becerilerinin uzaktan eğitimle kazandırılmasının zor olması, öğrencilerden beklenen düzeyde dönüt alınamaması gibi problemlerden bahsedilmiştir. Öğretmenler, yabancı dil ders sayısının artırılmasını ve uzaktan eğitime yönelik materyal geliştirilmesini önermişlerdir.

Anahtar Kelimeler: pandemi, salgın, Covid-19, uzaktan eğitim, yabancı dil eğitimi, yabancı dil öğretmenleri

PERCEPTIONS OF FOREIGN LANGUAGE TEACHERS ON FOREIGN LANGUAGE TEACHING DURING THE CORONAVIRUS PANDEMIC

Abstract:

The aim of this study is to determine the problems that foreign language teachers encounter during the foreign language education process through distance education during the pandemic period and their solutions. A total of 92 foreign language teachers from different schools in Elazığ, Turkey were enrolled in the study which was conducted in 2020-2021 academic year. The data were obtained through a semi-structured interview form called 'Opinions of Foreign Language Teachers Regarding Foreign Language Teaching Performed by Distance Education in the Covid-19 Pandemic Process', which was prepared as an online data collection tool via Google form, consisting of open-ended questions. A phenomenology method which is a qualitative research method was used. Data were analyzed by using content analysis. As a result of the study, it was understood that teachers had problems due to technical reasons such as disconnection, not being able to connect due to systemic intensity, and sound problems while connecting to lessons. In addition, in the dimension of foreign language education, problems such as the difficulty of gaining foreign language skills through distance education and not getting the expected level of feedback from students were mentioned. Teachers suggested increasing the number of foreign language lessons and developing materials for distance education.

Keywords: pandemic, epidemic, Covid-19, distance education, foreign language education, foreign language teachers

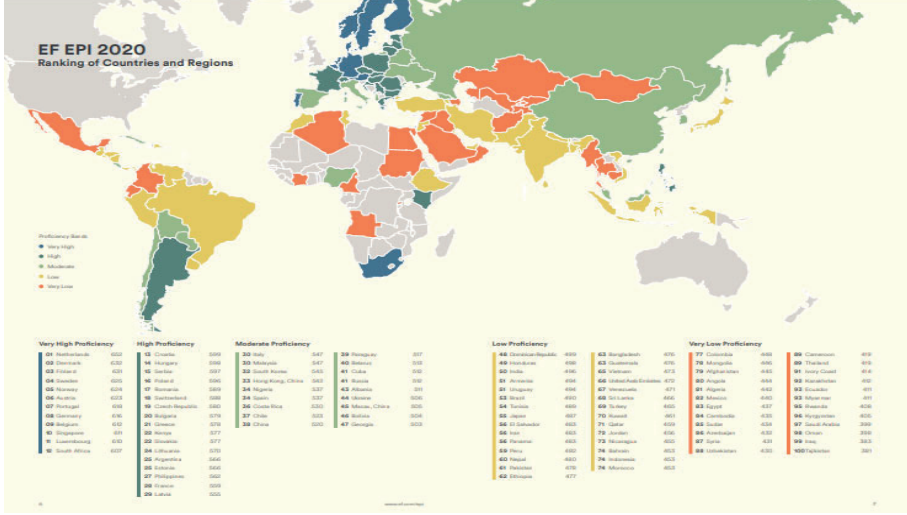
Giriş

Tarihler boyunca insanlık birçok felaketle sınanmıştır. Bu felaketlerden biri olan pandemi, tüm dünyayı etkisi altına alan, hayatın çeşitli alanlarında değişiklik yapmaya zorlayan bir durumdur. 2020 yılı insanlığın pandemiyle savaştığı bir yıl olmuştur. Asya'da Aralık 2019'da başlayan Koronavirüs (COVID-19) enfeksiyonu, haftalar içinde tüm dünyayı etkisi altına alan bir salgına dönüşmüştür (WHO, 2020; Yuan ve diğerleri, 2020). Alınan tedbirler başta Avrupa ve ABD' de olmak üzere, yeni Covid-19 vakalarını önemli ölçüde azaltmış olsa da yeni vaka artışının devam etmekte olduğu bilinmektedir. Başta İspanya, İtalya, Fransa, Almanya, İngiltere ve Türkiye olmak üzere Avrupa'da tespit edilen vaka sayıları hızla artmaktadır (Karadağ ve Yücel, 2020). Dünya çapında hızla artmakta olan COVID-19 vaka sayısıyla, birçok dünya ülkesin-

de toplumsal kaygılar ve endişeler de artmaya başlamış (Lin, 2020), yaşamın akışı ve ritmi değişmiştir (Zhao, 2020). Klinik araştırmalara göre Covid-19 adı verilen bu hastalığın semptomları arasında ateş, öksürük, nefes darlığı ve bazen sulu ishal yer almaktadır (Huang ve diğerleri, 2020). Yakın temas ve solunum yolu ile bulaşan bir hastalık olması nedeniyle insanlarla yakın temas gerektiren eğitim kurumları başta olmak üzere kurumların faaliyetlerinin durdurulması gündeme gelmiştir (Chick, ve diğ., 2020). Salgının etkisini azaltmak ve oldukça bulaşıcı özelliği nedeniyle yayılmasını yavaşlatmak için esnek çalışma, evden çalışma, dönüşümlü çalışma gibi uygulamalar hayata geçirilmiştir. Ayrıca tüm dünyada kısmi veya tam zamanlı sokağa çıkma yasakları, karantina süreçleri, bireylerin kendi kendine izolasyonu ve sosyal mesafenin korunması gibi önlemler alınmıştır. Bu önlemler kapsamında insan-insan ilişkisinin bulunabildiği yerler kapatılmış, okullar ve üniversiteler bu kapsama alınmıştır (Doghonadze ve diğerleri, 2020; Gupta ve Goplani, 2020). UNESCO'nun (2020) verilerine dayalı olarak okulların küresel olarak kapatılmasıyla birlikte, 191 ülkede 1, 5 milyardan fazla öğrenci, diğer bir deyişle dünya öğrenci nüfusunun %87'sinin bu eğitim kesintisinden etkilendiği bilinmektedir (UNESCO, 2020). Pandemi dünya çapında 10 öğrenciden en az 9'unun sınıf öğrenimini kesintiye uğratmıştır. Küresel olarak, öğretmenler ve öğrenciler evlere kilitlenerek, uzaktan öğretmek ve e-öğrenme platformlarından yararlanarak bu duruma uyum sağlamaktadır (Taylor, 2018). Kişisel bilgi işlem ve iletişim cihazları, öğrenme ve bilgi aktarımı için önemli araçlar haline gelmiş, eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanmak kaçınılmaz hale gelmiştir. İnternet erişilebilirliği ve hızındaki gelişmeler, okul öncesinden lisansüstü çalışmalara kadar tüm seviyelerde eğitimin zaman ve mekândan bağımsız gerçekleşmesine olanak tanımıştır. Tabletler, telefonlar ve bilgisayarlar Covid-19 döneminde toplumun her kesiminin olduğu gibi eğitimcilerin de gözbebeği olmuştur (Mulenga & Marban, 2020). Türkiye'de de 16 Mart 2020 tarihinden beri kapalı olan okulların eğitim öğretimi faaliyetleri uzaktan eğitimle teknoloji aracılığıyla devam etmiştir.

Salgının ortaya çıkmasıyla birlikte ülkelerin en önemli hedeflerinden biri eğitimi kesintiye uğratmadan devam ettirmek olmuştur (Can, 2020). Bu süreçte, gelişen teknolojiyle birlikte dünyada değişen eğitim anlayışının doğurduğu (Özer, 2011), zaman ve mekândan bağımsız, geniş kitlelere aynı anda ulaşma fırsatı veren uzaktan eğitim (Cansu, 2010), pandemi sürecinde sekteye uğrayan yüz yüze eğitime bir alternatif olarak sunulmuştur. Şen, Atasoy ve Aydın (2010), uygun koşulların sağlanamadığı durumlarda, her öğrencinin eğitim öğretime devam edebilmesi için ve eğitimde fırsat eşitliği ilkesinin varlığından söz edebilmek için uzaktan eğitimin öneminden bahsetmiştir. Roy (2020), pandemi döneminde evden öğrenmeyi gerçekleştirmek adına Zoom ve Skype gibi uygulamaları önermiş, öğretmenlerin bu gibi çevrimiçi uygulamaları kullanarak senkron dersler yapabileceğini vurgulamıştır. Bunun yanında, UNESCO (2020), okulların kapalı olduğu süreçte eğitim öğretimi devam ettirmek adına çeşitli dijital öğrenme ortamlarını (ClassDojo, Edmodo, Google Classroom, Moodle, vs.) desteklediğini ve özellikle ekonomik anlamda dezavantajlı gruplar olmak üzere tüm

dünyanın kullanımına açıldığını duyurmuştur. Ülkemizde ise uzaktan eğitimin sürdürüldüğü platform EBA (Eğitim Bilişim Ağı) platformudur. Bu platform, öğretmenlerin sanal sınıf ortamlarında canlı ders yapabilmesine imkân tanımaktadır. Canlı derslerle eğitim öğretimi yapılan bir alan da yabancı dil eğitimidir.

Şekil 1. Dünya İngilizce Yeterlilik Endeksi (EF EPI, 2020).

Yapılan çalışmalara bakıldığında Türkiye’de yapılan yabancı dil öğretiminde istenen düzeyde başarının henüz elde edilemediği anlaşılmıştır. Bunun sebebini, Işık (2008) öğretmen yetiştirme sistemine ve yöntemsel hatalara bağlarken, Arslan ve Akbarov (2010) yabancı dil öğretiminde motivasyon eksikliğini, Coşkun Demirpolat (2015) sınıfların kalabalık olmasını ve fiziksel koşulların yetersizliğini ön plana çıkarmıştır. Her yıl yayınlanan ve Dünya’nın İngilizce haritasını çıkaran İngilizce Yeterlilik Endeksi (2020) yapılan çalışmaları haklı çıkarmıştır. Türkiye, 2020 yılında 100 ülke arasında 69. sıraya yükselerek düşük yeterlilik bandında kendine yer bulmuştur (Şekil 1). Öğretmen, öğrenci veya sistem kaynaklı sorunlar ortaya atılarak bir türlü istenilen düzeyde başarı yakalanamayan yabancı dil eğitimi, pandemi sürecinde uzaktan eğitime sürdürülmeye başlanmıştır. İçeriğin basit ve yetersiz oluşu, öğretmenlerin ilgili öğretim strateji ve tekniklerini yeteri kadar kullanamaması gibi sorunlar sebebiyle bu süreçte uzaktan eğitimle verilen yabancı dil öğretiminin de istenilen başarıya ulaşamadığı görülmüştür (Eroğlu ve Kalaycı, 2020).

Bu çalışmada, pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yabancı dil eğitimi veren yabancı dil öğretmenlerinin tüm süreç boyunca ve canlı derslere bağlanırken karşılaştıkları problemleri ve onların çözüm önerilerini saptamak amaçlanmıştır. Yabancı dil

eğitiminin uzaktan eğitimle sürdürülme sürecinde öğretmenlerimizin karşılaştıkları problemleri ve onların kendilerince sunduğu çözüm önerilerini ön plana çıkarmanın sürecin iyileştirilmesi adına önemli olduğu düşünülmektedir.

Literatür ve Kavramsal Çerçeve

İnsan teması ile hızla yayılan Covid-19 salgını, toplumsal ve kültürel bakış açısının yanı sıra teknoloji anlamında da büyük bir dönüşüme yol açmıştır (Dwivedi, vd., 2020). Yapılan çalışmalar, salgının literatüre, gizlilik, dijital eşitsizlikler, iletişim, otomasyon, toplumsal bozulma, sosyal medya kullanımı ve dijital eğitim uygulamaları gibi birçok tema kazandırdığını ortaya koymaktadır (Carroll ve Conboy, 2020; Chen vd., 2020; Venkatesh, 2020). Barnes (2020), Fernandes (2020), Griffin ve Denholm (2020) çalışmalarında, eğitimde dijital teknolojilerin kullanımının kalıcı hale getirilmesine yönelik çalışmaların olduğunu vurgulamıştır. Diğer bir deyişle, bu salgın insan hayatında birçok alanda kalıcı dönüşümlere sebep olmaktadır. Her ne kadar normalleşme sürecine girilse de teknoloji hayatımızın her alanında olduğu gibi eğitim alanında da sürecin devamlılığını sağlayan bir araç olarak kalıcı olmuştur.

Alanyazın tarandığında pandemi döneminde uzaktan eğitimle devam ettirilen eğitim öğretimin etkililiği üzerine yapılan çalışmalara rastlamak mümkündür. İlk olarak, Bakioğlu ve Çevik (2020), Covid-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerine başvurmuş, bu kapsamda yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak 75 fen bilimleri öğretmenin görüşü alınmıştır. Analiz sonucunda Covid-19 pandemisi öncesinde fen bilimleri öğretmenlerinin pandeminin ne olduğunu bilmedikleri ortaya çıkmıştır. Uzaktan eğitim sürecinde internet bağlantısı, öğrencilerle iletişim kurma, öğrencilerin derslere katılım oranının düşük olması ve okul yönetiminin baskısına maruz kalma gibi problemlere sahip oldukları tespit edilmiştir. Bunun yanında uzaktan eğitim sürecinde derste kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerin yanında, kullandıkları materyallerinin değiştiği, uzaktan eğitim ile öğretim programını ve laboratuvar/ atölye etkinliklerini tamamlayamama gibi kaygılara da sahip oldukları görülmüştür. Görgülü Arı ve Hayır Kanat (2020), öğretmen adaylarının koronavirüs üzerine görüşlerine başvurmuş, sosyal bilgiler ve fen bilimleri öğretmen adaylarının Covid-19 hakkında genel düşüncelerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanan veriler ışığında, öğretmen adayları salgına neden olan virüs için hızlı ve kolay yayılabilen bir virüs, tüm dünyayı etkisi altına alan bir virüs gibi genel tanımlamaları ağırlıklı olarak kullanırken, tüm olumsuzluklara rağmen çevrimiçi eğitimde önemli ilerleme kaydedildiği ancak her şeye rağmen yüz yüze eğitimi karşılayamaması gibi düşüncelere sahip olduğu anlaşılmıştır. Bozkurt (2020), eğitime yönelik değerlendirmelerin kavramsal tartışmalar bağlamında ele alındığı çalışmasında acil uzaktan eğitim ve uzaktan eğitim kavramlarını açıklamıştır. Ayrıca, pandemi süresince ortaya çıkan durumlara göre eğitim teknolojileri, uzaktan eğitimde ders tasarımı, ölçme değerlendirme, dijital veriler ve etik, yeni eğitsel roller, dijital yeterlilikler ve dijital beceriler,

dijital dönüşüm, dijital bölünme, eğitimde açıklık felsefesi, sosyal eşitlik, travma ve kaygı, ilgi, anlayış ve empati pedagojisi, destek toplulukları ve mekanizmaları ile yükseköğretimde ekonomik boyut bağlamında değerlendirmeler yapılmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre koronavirüs pandemisinin eğitim alanını doğrudan ve dolaylı olarak birçok şekilde etkilediği, eğitimde sürekliliği her koşulda sağlamak için köklü reformlara ve stratejik planlamaya ihtiyaç olduğu görülmüştür. Karatepe, Küçükgençay ve Peker (2020) çalışmasında, İç Anadolu Bölgesi'nde senkron eğitim vermekte olan bir devlet üniversitesinde öğrenim görmekte olan ilköğretim matematik, fen bilgisi ve sınıf öğretmeni adaylarının senkron eğitime ilişkin algılarını belirlemeye çalışmıştır. Tarama deseninde tasarlanan çalışma kolay ulaşılabılır örnekleme yöntemi ile seçilen 173 öğretmen adayıyla yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan çevrimiçi anket formu kullanılmış ve çözümleme için betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının çoğunluğunun cep telefonu ile derslere katıldığı ve sabit internet hattı kullandığı belirlenmiştir. Senkron derslerde en yararlı buldukları yöntemin sözlü sunumlar olduğu, genel olarak öğretmen adaylarının senkron derslere karşı olumsuz tutum içinde oldukları, gelecekte çevrim içi uzaktan eğitim verme konusunda isteksiz oldukları, kendilerini yeterli görmedikleri ve çevrim içi derslerin eğitimin geleceği olduğuna inanmadıkları anlaşılmıştır. Bayburtlu (2020), çalışmasında Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitimle Türkçe eğitimini öğretmenlerin gözünden değerlendirmiştir. 30 Türkçe öğretmeninden toplanan veriler ışığında, öğretmenlerin öğrencilerin bir kısmında bilgisayar, tablet gibi cihazların olmayışından canlı derslere katılmadıklarından, EBA canlı ders uygulamasının bağlantı sorunları, zaman sınırlaması gibi çeşitli aksaklıklarının olduğundan yakındıkları anlaşılmıştır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, pandemi döneminde verilen yabancı dil eğitimine ilişkin öğretmen görüşlerine başvuran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yapılan bu çalışmanın literatürde bu boşluğu doldurabileceği ve yabancı dil öğretiminin uzaktan eğitimle devam ettirilmesi sürecinde öğretmenlerimizin karşılaştıkları problemleri ve çözüm önerilerini ortaya çıkarmanın yetkililere fikir vereceği ve sürecin iyileştirilmesi için de verimli olacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu çalışma, nitel bir araştırmadır ve nitel araştırma yönteminin olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Sart (2017), fenomenoloji deseni ile yürütülmüş çalışmalarını kişilerin bir olguyu nasıl deneyimledikleri hakkındaki açıklayıcı çalışmalar olarak tanımlamıştır. Yıldırım ve Şimşek (2013) olgubilim çalışmalarında amacın katılımcıların bir olgu ya da durum ile ilgili kişisel deneyimlerini irdeleyerek, olgu ya da durum hakkında daha genel bir anlayış ortaya koymak olduğunu vurgulamıştır. Marton (1986) olgu bilim desenini, insanların etraflarında yer alan fenomenlerle ilgili yaşantı, kavramsallaştırma, algılama ve farklı perspektiflerden algılamalarını çeşitli

nitel yollarla bir yapı oluşturmalarını sağlayan bir yapı olarak tanımlamıştır. Bu çalışmada da yabancı dil öğretmenlerinin pandemi sürecinde uzaktan eğitimle verdikleri yabancı dil öğretimi sürecinde karşılaştıkları problemleri ve çözüm önerilerini ortaya koymak amaçlandığından olgu bilim deseni kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmamanın çalışma grubunu, 2020-2021 yılında Elazığ ilinde ilkokul, ortaokul, lise kademelerinde görev yapmakta olan, pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yabancı dil eğitimi vermiş/vermekte olan 71 kadın (%77,2) ve 21 erkek (%22,8) olmak üzere toplam 92 yabancı dil öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcıların %46,7'sini 30-37 yaş aralığında bulunan öğretmenler oluşturmaktadır. %20,7'si 38-45 yaş, %20,7'si 46 yaş ve üzeri, %12,0'ı 22-29 yaş aralığındadır. Buna paralel olarak, %35,9'u 6-10 yıl arası, %20,7'si 20 yıl ve üzeri, %16,3'ü 1-5 yıl, %16,3'ü 16-20 yıl ve %10,9'u 11-15 yıl arası mesleki kıdeme sahiptir. Öğretmenlerin %53,3'ü lisede, %38,0'ı ortaokulda ve %8,7'si ilkokulda görev yapmaktadır. Katılımcı öğretmenlerin %91,3'ü kendine ait bir bilgisayara sahipken, %94,6'sı evinde internet erişimine, %85,9'u kotasız internet erişimine sahiptir.

Verilerin Toplanması

Bu araştırmada, 3 alan uzmanına danışılarak oluşturulmuş yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veri toplanmıştır. Alan uzmanlarının tavsiyeleri neticesinde pilot görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda hazırlanan formun araştırmaya katılacak kişiler tarafından anlaşılabilir olduğu sonucuna varılmıştır. Görüşme formu hazırlanırken soruların uzaktan eğitim sürecinde yabancı dil öğretmenlerinin karşılaştıkları problemleri ve çözüm önerilerini tam olarak ortaya çıkarabilecek olmasına dikkat edilmiştir. Yabancı dil öğretmenlerinin pandemi döneminde verdikleri uzaktan eğitimle verdikleri yabancı dil öğretiminde karşılaştıkları problemleri ve çözüm önerilerini belirlemeye ilişkin form Google Form aracılığıyla çevrimiçi bir veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırma kapsamında hazırlanan çevrimiçi form öğretmenlerle paylaşılmış ve gönüllülük esasına dayalı olarak soruları yanıtlamaları istenmiştir. Araştırmanın amacı kapsamında, katılımcıların bu süreçte karşılaştıkları problemleri ve çözüm önerilerini belirlemek adına, kişisel bilgilerinin yanı sıra 'Canlı derslere bağlanırken en sık karşılaştığınız sorunlar nelerdir? Lütfen belirtiniz.', 'Uzaktan eğitimle verdiğiniz yabancı dil öğretiminde karşılaştığınız problemler nelerdir?', 'Bu süreçte yabancı dil öğretimini verimli bir şekilde gerçekleştirmeye yönelik önerileriniz nelerdir?' soruları sorulmuştur. Çalışmanın geçerliği ve güvenilirliği için katılımcılardan ad-soyad bilgisi talep edilmemiş ve form doldurulurken süre kısıtlaması getirilmemiştir. Araştırma; Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Komisyonunun 21/10/2020 tarihli ve 97132852/100/sayılı toplantısında değerlendirilmiş ve etik açıdan uygun bulunmuştur (Evrak Tarih ve Sayısı: 21/10/2020-419540).

Verilerin Analizi

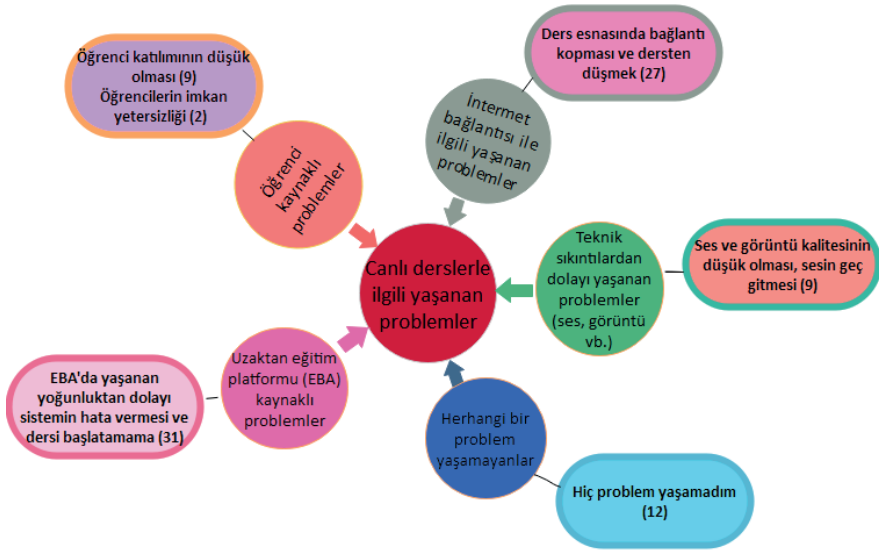
Araştırmanın verilerinin değerlendirilmesinde içerik analizi yapılarak açık kodlama tekniğine başvurulmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırmanın verileri kategorilere ayrılarak değerlendirilmiştir. Şimşek ve Yıldırım'ın (2008) ifade ettiği gibi içerik analizinde yapılan temel işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları düzenleyerek yorumlamaktır. Bu doğrultuda, araştırma verileri ayrı ayrı kodlanmış, benzer kodlar bir araya getirilerek temalar oluşturulmuş, daha sonra katılımcıların verdiği cevaplar benzerlik ve farklılıklarına göre gruplandırılmış ve olumlu ve olumsuz cevaplar birbirinden ayrılmıştır. Belirlenen temalar birbirleriyle ilişkili biçimde açıklanarak yorumlanmıştır. Araştırmaya katılan yabancı dil öğretmenlerinin görüşlerinden doğrudan alıntılar ile desteklenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler Ö1, Ö2, Ö3.... şeklinde kodlanarak verilmiş, etik ilkelere özen gösterilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler önce araştırmacı tarafından ardından 2 alan uzmanı tarafından incelenmiş, görüşlerin tutarlı düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Bunun yanında, katılımcıların demografik bilgilerinin dağılımı ve oluşturulan cevapların kullanılma sıklıklarını hesaplamak için basit istatistik (frekans, yüzde hesaplama) işlemlerinden de faydalanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, yabancı dil öğretmenlerinin pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yürüttükleri yabancı dil öğretiminde karşılaştıkları problemler ve çözüm önerilerine ilişkin elde edilen veriler ve verilere ait şekil ve grafiklere yer verilmiştir. Doğrudan alıntılar aktarılırken Ö1, Ö2, Ö3,... şeklinde kodlama yapılmıştır.

Yabancı Dil Öğretmenlerinin Canlı Derslere İlişkin Karşılaştıkları Problemler

Yabancı dil öğretmenlerinin salgın sürecinde yaptıkları canlı derslere ilişkin karşılaştıkları problemler ve frekansları Şekil 2'de yer almakta olup doğrudan alıntılarla desteklenerek gerekçeleri verilmiştir.

Şekil 2. Yabancı Dil Öğretmenlerinin Canlı Derslere İlişkin Karşılaştıkları Problemler

Yabancı dil öğretmenlerinin canlı ders sürecinde karşılaştıkları problemlere ilişkin görüşleri bağlamında Şekil 2 incelendiğinde, 31 katılımcı öğretmenin (%33,69) canlı derslerin yapıldığı EBA platformunda yaşanan yoğunluktan dolayı problem yaşadığı anlaşılmaktadır. Sistemde sıklıkla yoğunluk yaşandığından hem kendileri hem de öğrencilerinin EBA sistemine erişim sağlayamadıklarından yakınan öğretmenler, sistemsel hataların yabancı dil öğretiminin verimli bir şekilde devam ettirilmesinin önünde büyük bir engel olduğunu ifade etmişlerdir. Ö27, 'İnternet altyapısının yeterli olmamasından dolayı EBA'da yoğunluk yaşanıyor ve saatinde dersi başlatamıyoruz.' derken, Ö38, 'EBA çoğu zaman 'çok kalabalık' uyarısı vererek erişimi kısıtlıyor, canlı derslerimizi yapamıyoruz.' diyerek yaşadıkları problemleri ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin %29,34'ü (27) ise canlı ders esnasında internetten kaynaklı bağlantı kopmalarının ders verimliliğini düşürdüğünü ifade etmiştir. Öte yandan yine internet bağlantısı kaynaklı ekranda donma, sesin geç gitmesi gibi problemlerle karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Ö4 'Ders esnasında bağlantının kopması ve derse ara vermek durumunda kalmanın ders verimliliğini düşürmüştür.' şeklinde ifade ederken, Ö78 'Adı canlı ders olsa da bağlantı kopmaları, ekran donmaları, sesin geç gitmesi gibi sebeplerle senkron bir ders işleyemiyoruz.' demiştir.

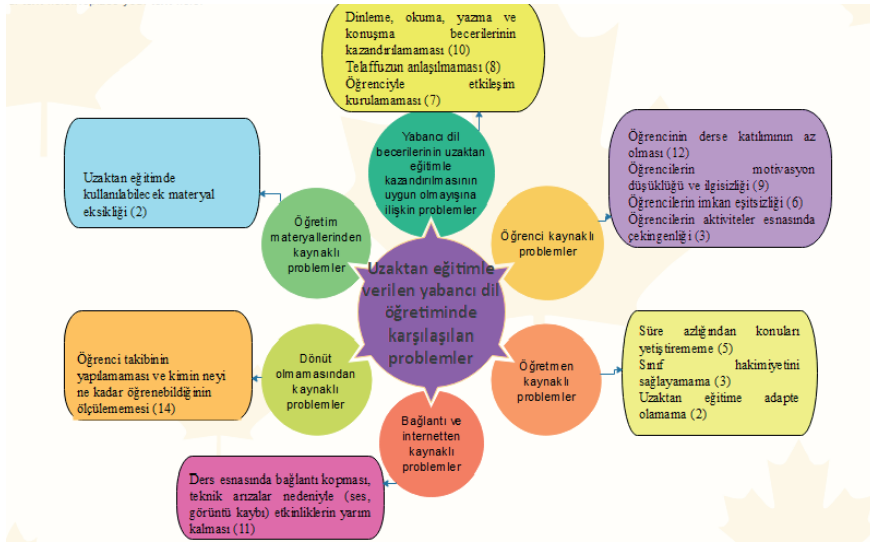
Öğretmenlerin %11,95'i (11) öğrenci kaynaklı problem yaşadığını, %9,78'i (9) derslere öğrenci katılımının düşük olduğunu vurgularken, %2,17'si (2) ise öğrencilerin bilgisayar, tablet gibi gerekli araçlara sahip olamadığından yakınmıştır. Yabancı dil öğretiminde öğrenciyle karşılıklı iletişim kurarak ders işlemenin önemli olduğunu altını çizen öğretmenler, öğrencilerin derslere gerekli ilgiyi göstermediklerini, katılımın çok az olduğunu bununda yabancı dil öğretiminde sorun teşkil ettiğini ifade etmişlerdir. Bu durumu, Ö2 '*En önemlisi öğrencilerin yarısından fazlasının canlı derslere katılmaması, yabancı dil öğretiminde etkileşimli, bol bol etkinlikli dersler çok çok önemlidir ama maalesef canlı derslerde 30 dakika içinde bunları yapabilmek çok sorun oluyor, hele ki öğrenci katılımı da az olduğunda dil öğretimi gerçekleşmiyor*' şeklinde özetlemiştir. Öte yandan Ö6 '*Öğrencilerin imkânsızlıkları, bilgisayar, tablet gibi araçlara sahip olamayı derslere katılmalarına engel teşkil ediyor, dolayısıyla dil öğretiminden bahsetmek olanaksız.*' diyerek öğrenci kaynaklı problem yaşadığını dile getirmiştir.

Öğretmenlerin %11,95'i (11), canlı ders sürecinde en çok teknik sıkıntılardan kaynaklı problem yaşadığını dile getirmiştir. Ses ve görüntü kalitesinin iyi olmayışı, kamerada yaşanan aksaklıktan dolayı görüntü paylaşamama, mikrofonda yaşanan arızadan dolayı öğrenciye sesin gitmemesi, öğrencinin sesinin gelmemesi gibi problemlerden bahsedilmiştir. Ö65 '*Öğrencilerin çoğunun mikrofonu bozuk, dolayısıyla bir soru sorduğumda öğrenciden cevap alamıyorum, anlayıp anlamadığımı çözemiyorum*' diyerek teknik arızaların problem yarattığını vurgulamıştır. Diğer yandan, Ö88 '*Yabancı dil öğretiminde en önemli şey telaffuzdur, ancak yaşanan teknik sorunlardan dolayı ses kayıplarının oluşması telaffuzun anlaşılmasını zorlaştırıyor, ayrıca öğrencinin telaffuzunu duyamıyorum, dil öğretimi için büyük sorunlar.*' diyerek teknik sıkıntıların dil öğretiminin önünde bir engel oluşturduğunu belirtmiştir.

Öğretmenlerin %13,04'ü (12) ise canlı derslere ilişkin hiç problem yaşamadığını, sürecin sorunsuz devam ettiğini belirtmiştir. Ö36, '*EBA değil Zoom platformunu kullandığım için sorun yaşamadım.*', Ö84 ise '*Herhangi bir sorun yaşamadım.*' diyerek problem yaşamadığını dile getirmiştir.

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimle Verdikleri Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaştıkları Problemler

Yabancı dil öğretmenlerinin uzaktan eğitimle verdikleri yabancı dil öğretiminde karşılaştıkları problemler ve frekansları Şekil 3'te verilmiş olup, gerekçeleri doğrudan alıntılarla desteklenerek sunulmuştur.

Şekil 3. Uzaktan Eğitimle Verilen Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaşılan Problemler

Yabancı dil öğretmenlerinin uzaktan eğitimle verdikleri yabancı dil öğretiminde karşılaştıkları problemler bağlamında Şekil 3'e bakıldığında, öğretmenlerin %32,60'ının (30) öğrenci kaynaklı problemler yaşadığı anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin %13,04'ü (12) öğrencilerin derslere yeterli katılımı göstermediğini, %9,78'i (9) öğrencilerin motivasyonlarının düşük olduğunu ve derslere gereken ilgiyi göstermediklerini, %6,52'si (6) her öğrencinin eşit şartlara sahip olmadığını, öğrencilerin bir kısmının bilgisayar veya tablet gibi araçlara sahip olmadığını derse katılmadığını, %3,26'sının (3) ise aktiviteler esnasında öğrencilerin konuşmaya çekindiğini dolayısıyla etkileşim kurulmadığını ifade etmiştir. Ö6 'En büyük problem İnternet ve derslere ulaşabilmek için bilgisayar, tablet ve telefon eksikliği. Her çocuk maalesef aynı düzeyde gelire sahip değil. Bu büyük bir eşitsizlik doğuruyor öğrenciler arasında.' şeklinde ifade ederek, öğrencilerin imkân eşitsizliğinden dolayı derslere katılmamasının yabancı dil öğretiminin sürdürülmesinde engel teşkil ettiğini belirtmiştir. Ö65 ise 'Öğrencilerin derse katılımı ve motivasyonu düşük. Kamera ve mikrofonları kapalı olduğu için öğrencilerin zaman zaman ekran başında olmadıklarını fark ediyorum.' diyerek öğrencilerin ilgisiz ve motivasyonlarının düşük olmasının yabancı dil öğretiminde büyük bir problem olduğunun altını çizmiştir.

Öğretmenlerin %27,17'si (25) yabancı dil becerilerinin uzaktan eğitimle kazandırılmayacağını düşünmektedir. Bu öğretmenlerin %10,86'sı yabancı dil öğretiminin yüz yüze, interaktif bir şekilde daha sağlıklı gerçekleştirileceğini düşündüklerini,

okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinin sanal ortamda etkileşim olmadan verilmesinin problem doğurduğunu belirtmişlerdir. Bu durumu Ö58 '*İletişim kesik ve yüz yüze olmadığı için dinleme, konuşma, anlama, yazma gibi becerileri kazandırmada büyük zorluk var. Jest-mimikler görünmüyor.*' şeklinde ifade ederken, Ö24 '*Yabancı dil tabi ki yüz yüze eğitimle sınıf ortamında çok daha doğru aktarılır.*', Ö39 ise '*Öğrencilerin zaten düşük olan İngilizce seviyesi açıkçası uzaktan eğitimle çok da ileriye gidemiyor.*' yönünde görüş belirtmiştir. Özellikle yabancı dil öğretiminde mihenk taşı olan telaffuzun uzaktan eğitim ortamında tam olarak anlaşılamadığını ve kazandırılmadığı yönünde görüş belirten ise katılımcı öğretmenlerin % 8,69'udur. Ö86 '*Uzaktan eğitim yabancı dil eğitiminde öğrencilerin telaffuzlarını ciddi derecede etkileyen bir durum oldu.*', Ö3 '*Telaffuz konusunda problem oldu, çocuklar tam okunuşları anlayamıyor.*', Ö87 ise '*Öğrenciler gramer konularını anlama da ve kelimeleri doğru telaffuz etme konusunda zorluk yaşıyorlar.*' şeklinde problemi ifade etmiştir. Öte yandan, öğretmenlerin %7,60'ı yabancı dil öğretiminde öğrenciyle yüz yüze etkileşim kurulması gerektiği ancak uzaktan eğitimle bunun mümkün olmadığından yakınmıştır. Karşılaştıkları problemleri Ö7 '*Karşılıklı iletişimin azlığı, öğrencilerin tamamıyla göz kontağı kuramama*' şeklinde belirtirken Ö90 '*Beden dili, göz teması kullanmadığımız için karşılıklı keyifli bir ders olamıyor*' olarak sunmuştur.

Öğretmenlerin %15,21'i (14) uzaktan eğitimle verilen yabancı dil öğretiminde dönüt olmamasından kaynaklı problem yaşadığını belirtmiştir. Öğrenci takibinin yapılamadığını dolayısıyla kimin neyi ne kadar öğrendiğinin ölçülemediğini ifade eden öğretmenler bu durumun yabancı dil öğretiminde önemli bir problem olduğunu dile getirmişlerdir. Ö1 '*Çocuklara soru soramıyorum, çocuklarla pratik yapamıyorum.*', Ö4 ise '*İngilizce konuştuğumda onların yüz ifadelerini görememek, anlayıp anlamadıklarını bilememek zor oluyor.*' şeklinde soruyu yanıtlayarak yaşadıkları problemlerin altını çizmişlerdir.

Öğretmenlerin %11,95'i (11) bağlantı ve internetten kaynaklı problemlerin uzaktan eğitimle verilen yabancı dil öğretiminde problem yarattığını ifade etmiştir. Ders esnasında bağlantının kopması, sistemin öğrenci ve öğretmenleri atması, ders esnasında bazı teknik aksaklıkların (ses ve görüntü kaybı gibi) yaşanmasının derslerde kopukluk doğurduğu, yabancı dil öğretimini sekteye uğrattığı vurgulanmıştır. Ö8 bu soruya '*Bağlantı sorunları derslerde kopukluk yaşattı.*', Ö25 '*İnternet bağlantısından dolayı sesin sürekli geç gitmesi veya kesik kesik gelmesi dersleri sekteye uğrattı.*', Ö37 '*Sisteme erişim sıkıntısı ve yaşanan teknik aksaklıklar en büyük problemimiz oldu.*' şeklinde yanıtlar vererek yaşadıkları problemleri gözler önüne sermişlerdir.

Öğretmenlerin %10,86'sı (10) bu süreçte en çok kendilerinden kaynaklı problem yaşadığını dile getirmiştir. %5,43'ü süre azlığından dolayı konuları yetiştiremediğini, %3,26'sı uzaktan eğitim ortamında sınıf hâkimiyetini sağlayamadığını, %2,17'si ise uzaktan eğitim sürecine uyum sağlayamadığını ifade etmiştir. Bu soruya, Ö37 '*Süre sıkıntısı yaşıyorum, uzaktan eğitim verirken konuları yetiştirmekte güçlük çekiyο-*

rum.', Ö45 'Sanal ortamda sınıf hâkimiyetini sağlamakta güçlük çekiyorum, benim için en büyük problem disiplin.', Ö55 ise 'Çok yazan çizen, tahta kullanan bir öğretmen olarak bunları uzaktan eğitimde yapamamak beni çok sıkıntıya soktu, uzaktan eğitime alışamadım.' şeklinde yanıt vererek pandemi sürecinde yabancı dil öğretiminde karşılaştıkları sorunları dile getirmiştir.

Öğretmenlerin %2,17'si (2) uzaktan eğitimle verilen yabancı dil öğretim sürecinde en çok öğretim materyallerinden kaynaklı problem yaşadığını ifade etmiştir. Bu soruya Ö26 'Bazı kitapların internet üzerinde bulunmaması bana problem yaşattı.', Ö67 'Uzaktan eğitim sürecine uygun materyal eksikliği problem oldu.' diye yanıt vererek bu süreçte en çok öğretim materyallerinden kaynaklı problemle karşılaştıklarını vurgulamışlardır.

Yabancı Dil Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimle Yabancı Dil Öğretimine Yönelik Önerileri

Yabancı dil öğretmenlerinin uzaktan eğitimle yabancı dil öğretimine yönelik önerileri ve frekansları Şekil 4'te sunulmuş olup, gerekçeleri doğrudan alıntılarla desteklenerek verilmiştir.

Şekil 4. Yabancı Dil Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimle Yabancı Dil Öğretimine Yönelik Önerileri

Yabancı dil öğretmenlerinin uzaktan eğitimle yabancı dil öğretiminin iyileştirilmesine yönelik önerileri bağlamında Şekil 4 incelendiğinde öğretmenlerin %40,21'inin (37) uzaktan eğitim sistemine yönelik öneride bulunduğu görülmektedir. Bu öğretmenlerin %18,47'si (17) öğrenciler arasındaki imkân eşitsizliğinin giderilmesi gerektiğini önermiştir. Bu noktada, bazı öğrencilerin uzaktan eğitimin devamını sağlayan bilgisayar, tablet vb. araçlara sahip olmamasından dolayı derslere katılmadıkları, bu sebeple de yabancı dil öğretiminin istenen düzeyde gerçekleştirilemediği vurgulanmıştır. Bu problemin yetkili merciler tarafından ivedilikle çözülmesini öneren öğretmenler aksi halde uzaktan eğitimin başarısız olacağını altını çizmiştir. Ö17 '*Bütün öğrencilere fırsat eşitliği verilmelidir. Bu şekilde eğitim çok zor.*', Ö59 '*Her çocuğun kendi bilgisayarı, internet bağlantısı olması şart. Aksi durumda ortak kullanım problem oluyor.*', Ö67 '*Yüz yüze eğitim için gerekli şartlar sağlanmalı, sağlanmıyorsa uzaktan eğitim için gerekli tüm şartların tüm öğrencilere eşit bir şekilde sağlanması gereklidir.*' diyerek uzaktan eğitimle yabancı dil öğretiminin etkili bir şekilde sürdürülebilmesi için öğrencilerin eşit imkânlarla sahip olmasının gerekliliğini vurgulamıştır. Öte yandan, öğretmenlerin %10,86'sı (10) ders saatlerinin artırılmasını önerirken, diğer %10,86'sı daha esnek bir program hazırlanmasını önermiştir. 30 dakikalık canlı ders saatlerinin yeterli olmadığını belirten Ö39 '*30 dakika canlı ders süresi hiç yeterli değil. Ders süreleri artırırsa kat kat daha verimli olacaktır.*' yönünde görüş belirtmiştir. Öte yandan Ö33 '*Gramere dayalı değil de günlük dilde işimizi görecektir daha esnek program hazırlanmasını önerebilirim.*' şeklinde beyanda bulunarak bu süreçte öğretim programının esnetilmesini önermiştir.

Katılımcı öğretmenlerin %29,34'ü (27) öğretim materyallerinin çevrimiçi öğrenme öğretme ortamlarına uygun bir şekilde hazırlanarak artırılması hususunda öneride bulunmuştur. Uzaktan eğitimle sürdürülen yabancı dil öğretiminin amacına ulaşabilmesi için etkileşimli, uzaktan eğitime uygun, öğrencilerin kolaylıkla ulaşabileceği, temel yabancı dil becerilerini kazandırmaya yönelik materyallerin hazırlanmasının çok önemli olduğunun altı çizilmiştir. Ö9 '*Dersler görsel ve işitsel ağırlıklı olmalı. Bu sebeple görsel materyallerin, dinleme ve konuşma aktivitelerinin hazırlanması acil ihtiyacımız.*', Ö18 '*İvedilikle uzaktan eğitime yönelik kitap, pdf, sunu vb. materyaller geliştirilmeli.*', Ö36 '*Etkileşimli materyal kullanmanın dersi daha verimli hale getireceğini düşünüyorum, bu sebeple bu tarz materyallerin artırılmasını öneriyorum.*' diyerek sürecin etkili bir şekilde işleyebilmesi için çevrimiçi öğrenme ortamlarına uygun etkileşimli, yabancı dil becerilerine kazandırmaya yönelik öğretim materyallerinin artırılmasının gerekliliğini vurgulamıştır.

Öğretmenlerin %10,86'sı (10) sürecin iyileştirilmesi adına meslektaşlarına yönelik öneriler geliştirirken, %5,43'ü (5) öğrencilere yönelik önerilerde bulunmuştur. Beş katılımcı öğretmen, süreçten istenen verimin alınması adına öğrencilerin isteyecek derse katılması gerekliliği üzerinde durmuştur. Ö1 '*Herkesin özellikle dil eğitiminde derse hazır gelmesinin çok verimli olacağını düşünüyorum. Bu sebeple öğrencilerin*

motive olmuş bir şekilde isteyerek gerekli hazırlıklar yaparak derse katılmasını öneriyorum.' şeklinde bir öneride bulunarak öğrenci motivasyonunun uzaktan eğitimle yabancı dil öğretiminin etkililiğini artıracığının altını çizmiştir. Öte yandan, meslektaşlarına önerilerde bulunan öğretmenlerin %30,0'ı öğretmenlerin bu süreçte öğrencilerine rehber olması gerektiği, %20,0'ı bir çizelge hazırlanarak öğrenci takibi yapılması, %50,0'ı ise Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan uzaktan eğitim hizmet içi eğitimlerine katılarak süreç hakkında bilgilenmeleri ve sürece hızlıca uyum sağlamaları hususunda önerilerde bulunmuştur.

Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin en büyük problemi olan İnternet bağlantı sorunlarına ilişkin önerilerde bulunan öğretmenler toplam katılımcıların %8,69'unu (8) oluşturmaktadır. Bu konuda Ö64 '*Uzaktan eğitim platformu olan EBA altyapısı geliştirilmelidir.*', Ö89 ise '*İnternet altyapıları geliştirilmelidir.*' şeklinde önerilerde bulunmuşlar, sürecin iyileştirilmesi hususunda bu problemin düzeltilmesinin etkili olacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin derse katılımlarının istenen düzeyle olmadığını, öğrenmenin gerçekleşip gerçekleşmediğini uzaktan eğitimle anlayamadıklarını ifade eden 5 (%5,43) öğretmen, sürece yönelik bazı yaptırımların ve katı kuralların getirilmesi gerektiğini önermiştir. Ö76 '*Öğrenci katılımı, takibi ve başarısı açısından tamamen bağlayıcı ve zorunlu kılabilecek tedbirler alınmalı ki hedefe ulaşılabilir.*' önerisinde bulunarak bazı zorlayıcı durumların öğrencilerin motivasyonunu ve katılımını artırdığını, böylelikle istenen düzeyde uzaktan eğitimle yabancı dil öğretiminin gerçekleştirilebileceğini ifade etmiştir.

Tartışma-Sonuç

Tüm dünyayı derinden sarsan ve ekonomi, sağlık, politika gibi alanlarda dengeleri yerinden oynatan Koronavirüs salgını, eğitim alanında da küresel değişiklikleri mecbur kılmıştır. Solunum yoluyla hızla yayılan bu salgın, insan temasının yoğun olduğu kurumlara bazı kısıtlamalar getirmiştir. Uscher-Pines (2018) yaptıkları bir çalışmada, salgın durumlarında okulların ivedilikle kapatılmasının salgının seyrini değiştirdiğini ve azalttığını saptamıştır. Koronavirüs salgınının da yayılmasını önlemek amacıyla okulların faaliyetleri bir süreliğine durdurulmuş ve uzaktan eğitimle eğitim öğretim devam ettirilmiştir. Yapılan çalışma kapsamında, yabancı dil öğretmenlerinin uzaktan eğitimle yabancı dil öğretimi sürecinde problemler yaşadığı anlaşılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, araştırmaya katılan yabancı dil öğretmenlerinin canlı derslere bağlanırken, İnternet ve bağlantı sorunlarıyla karşılaştıkları, uzaktan eğitimin yürütüldüğü EBA platformunda sık sık yoğunluk oluşmasından ötürü dersi başlatamadıkları anlaşılmıştır. Benzer şekilde, Bayburtlu (2020) pandemi sürecinde uzaktan eğitimle verilen Türkçe eğitimi ile ilgili öğretmenlerin görüşlerine başvurmuş, öğretmenlerin bağlantı sorunlarından, EBA sisteminde yoğunluk oluşmasının

dan dolayı yavaşlamasından yakındıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu durum, Külekçi Akyavuz ve Çakın'ın (2020) araştırma bulgularıyla da paralellik göstermektedir. Külekçi Akyavuz ve Çakın (2020), çalışmasında salgın sürecinde eğitim hususunda okul yöneticilerinin görüşlerine başvurmuş, bu süreçte en çok bağlantı sorunlarının problem olduğunu saptamıştır. Başaran vd. (2020) ve Karakuş vd.'nin (2020) de çalışmalarında da bu süreçte teknik sorunların uzaktan eğitim sürecini sekteye uğrattığı sonucuna ulaşması çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir. Ders öncesinde ve esnasında yaşanan bağlantı kopuklukları, teknik aksaklıklar, ses ve görüntünün gitmesi salgın döneminde uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin en sık karşılaştığı problemler olmuştur.

Yabancı dil öğretmenlerinin pandemi sürecinde uzaktan eğitimle verilen yabancı dil öğretiminde en sık karşılaştığı problemin öğrencilere yönelik olduğu sonucuna varılmıştır. Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretiminin yüz yüze eğitim ile karşılaştırılması amacıyla yapılan araştırmalar uzaktan eğitim öğrencisinin motivasyonu yüksek olduğunda daha başarılı olduğunu göstermiştir (Adıyaman, 2002). Ancak, öğrencilerin ekonomik şartlarının farklı olması, benzer imkânlarla sahip olamayışı öğrenci motivasyonunu düşürmektedir. Bu durum, uzaktan eğitimle verilen yabancı dil eğitiminin başarısını olumsuz anlamda etkilemektedir. Öğrencilerin eşit imkânlarla sahip olmadığını belirten öğretmenlerin, her öğrencinin uzaktan eğitimin devam ettirildiği bilgisayar, tablet vb. araçlarının olmayışının yabancı dil öğretiminin karşısında en büyük engel olduğunu düşündükleri anlaşılmıştır. Pandemi döneminde okulların kapanmasıyla, eğitim öğretim Zoom, Skype (Chick vd., 2020), EBA gibi platformlardan bilgisayar, tablet, akıllı telefonlar (Mulenga ve Marban, 2020) aracılığıyla yürütülmektedir. Ancak, her öğrencinin aynı gelir düzeyine sahip olmaması uzaktan eğitimin sürdürülmesinin önünde en büyük engeldir. Teknolojik araç ve İnternet bağlantısının eksikliği öğrencileri uzaktan eğitimle yürütülen derslerden mahrum bırakmaktadır. Kandemir (2014), uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin maddi imkânsızlıklar nedeniyle teknolojik araç eksikliklerinin giderilmesi gerektiğini önemle vurgulamıştır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, pandemi döneminde uzaktan eğitim veren öğretmen ve öğrenci görüşlerinin benzer problemler üzerine odaklandığı görülmektedir. Sintema (2020), öğrencilerin e-öğrenme kaynaklarının eksikliğinden derslere katılımının çok az olduğunu rapor etmiş, Bakioğlu ve Çevik (2020) de benzer sonuçlara ulaşmıştır. Öte yandan, Sönmez, Yıldırım ve Çetinkaya (2020)'nin bulguları da araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Yabancı dil öğretmenleri yabancı dil becerilerinin uzaktan eğitimle kazandırılmayacağını düşünmektedirler. Güven ve Bal (2000), çocukların dili modelleri dinleyerek, onları taklit ederek, dinlediklerini, duygu ve düşüncelerini paylaşarak öğrendiklerini savunur. Yaşanan teknik aksaklıklar, aniden giden sesler, görüntüler, yaşanan internet ve elektrik kesintileri, imkân eşitsizlikleri dil öğretiminde olmazsa olmaz olan modellemeyi engellemektedir. Öğretmen ve öğrenciler istenilen düzeyde etkileşim kurama-

makta, dört temel beceri kazandırılmamaktadır. Eroğlu ve Kalaycı (2020) yürüttüğü bir çalışmada öğrencilerin yabancı dil dersini yüz yüze almak istedikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu durum, öğretmenlerin görüşleriyle örtüşmektedir. Brown (2002)'a göre, dil öğretiminde telaffuz çok önemlidir ve telaffuz taklit yoluyla edinilir. Ancak, katılımcı öğretmenler uzaktan eğitimle yabancı dil öğretiminde telaffuz konusunda büyük problem yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler, öğrencilerin telaffuzlarını duymadığından ve kendilerinin de anlayamadığından yakınmışlardır. Özetle, yabancı dil öğretmenlerinin uzaktan eğitimle yabancı dil öğretimini desteklemedikleri anlaşılmıştır. Alanyazın tarandığında, çevrimiçi ortamlarda öğrenme-öğretme sürecinde en çok zorluk yaşanan disiplinlerden birisinin yabancı dil eğitimi olması (Hurd, 2006) bu sonucu destekler niteliktedir.

Katılımcı öğretmenlerin yaşadıkları bir diğer problem de süreçten herhangi bir dönüt alamamalarıdır. Bir dili bilmek, o dilde okuma yapabilmek, dinlediğini anlayabilmek, yazabilmek ve konuşabilmek demektir. Dinleme becerisi, sesleri ayırt edebilme, sözcükleri algılama, sözcüklere anlam yükleyebilmeyi kapsarken, konuşma becerisi iletişim kurabilmeyi ifade eder. Yazma becerisi, o dilin sözcüklerini anlamlı ve etkili bir şekilde yazı dilinde kullanabilme iken okuma ise metinden anlam çıkarabilmeyi ifade eder (Hurd, 2006). Bu becerilerin kazanılabilmesi için öğretene ile öğrenenin sıkı bir iletişim kurması gereklidir. Öğrenen sürece ne kadar çok ve aktif katılırsa bu becerileri o kadar iyi edinecektir. Öte yandan bu katılım ile birlikte eksik yanları da ortaya çıkacak, öğretene tarafından gerekli önlemler alınacak ve düzeltmeler için çaba sarf edilecektir. Ancak, öğretmenler herhangi bir yaptırım uygulanmadığı için öğrencilerin keyfi derse katılmadıklarını, verdikleri ödevin takibini yapamadıklarını, kimin neyi ne kadar öğrendiğinin anlayamadığını düşünmektedirler. Bu noktada, derse katılmayan, ödev göndermeyen öğrencilere bir yaptırım uygulanmasını, bunun öğrenci katılımını ve verimliliği artıracığını savunmuşlardır. Bu bulgular, Bayburtlu'nun (2020) bulgularıyla örtüşmektedir. Katılımcı öğretmenlerin genel görüşü sürece yönelik kuralların koyulması ve yaptırım uygulanmasıdır.

Yabancı dil öğretmenlerinin sürece yönelik önerileri, öğrencilerin imkân eşitsizliğinin giderilmesi noktasında yoğunlaşmıştır. Öğrencilere bilgisayar, tablet vb. desteği sağlanmasını öneren katılımcı öğretmenler, öğrencilerin derslere katılımının artırılması adına gerekli adımların atılması gerektiğini vurgulamışlardır. Öte yandan, bağlantı sorunlarının ivedilikle çözülmesini, internet ve EBA altyapısının geliştirilmesini önermişlerdir. Öğretmenlerin çoğunluğu yabancı dil öğretimine uygun çevrimiçi öğrenme ortamlarına göre hazırlanmış etkileşimli öğretim materyallerinin geliştirilmesi üzerinde durmuştur. Görsel ve işitsel materyallerin ağırlıklı olarak kullanıldığı derslerin işlenmesini önermişlerdir.

Sonuç olarak, alanyazın tarandığında, ülkemizde öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin benzer problemlere ve çözüm önerilerine sahip oldukları anlaşılmaktadır. Genel olarak, yabancı dil öğretmenlerinin teknik alt yapı sorunlarından, öğrencile-

rin imkân eşitsizliğinden, süreçten herhangi bir dönüt alamamalarından yakındıkları sonucuna varılmıştır. Yabancı dil öğretmenlerinin, ders saatlerinin artırılması, sürece yönelik bazı yaptırımların uygulanması, gerekli materyal desteğinin sağlanması, teknik sorunlara bütçe ayrılması gibi önerilerde buldukları anlaşılmıştır. Pandemi döneminde yabancı dil öğretiminin yabancı dil öğretmenlerinin gözünden değerlendirilmesinin alanyazında bir boşluğu dolduracağı ve yetkililere süreç ile ilgili bilgi vereceği düşünülmektedir.

Öneriler

Bu çalışmada, yabancı dil öğretmenlerinin Koronavirüs pandemisi döneminde uzaktan eğitimle verdikleri yabancı dil öğretimine ilişkin yaşadıkları problemler ve çözüm önerileri görüşme formu aracılığıyla belirlenmeye çalışılmıştır. Gelecek zamanda yapılacak çalışmalarda farklı veri toplama araçları ve yöntemler kullanılabilir. Ayrıca bu çalışma öğretmenlerin gözünden sürecin değerlendirilmesini içermektedir. Öğrencilerin görüşlerine başvurulmuş benzer çalışmalar yapılabilir. Bu çalışma sadece yabancı dil öğretmenlerinin görüşleri üzerinden yürütülmüştür. Gelecek çalışmalarda farklı branşlar bazında öğretmen görüşlerine başvurulması önerilebilir. Araştırmanın sonucunda, yabancı dil öğretmenlerinin ders saatlerinin yetersizliğinden yakındığı anlaşılmıştır. Bu kapsamda yabancı dil ders saatleri artırılabilir. Her öğrencinin aynı şartlara sahip olamayışı, bilgisayar, tablet eksikliği yabancı dil öğrenimini sekteye uğratmaktadır. Yetkililer bu sorunun çözümü için ayrı bir bütçe ayırabilir. Yabancı dil öğreniminde materyal desteğinin önemli olduğu anlaşılmıştır. Uzaktan eğitim platformuna uygun materyal desteği sağlanması önerilebilir. Bu süreçte herhangi bir yaptırım uygulanmamasının, öğrencilerin keyfi devamsızlık yapmasına, ödevlere gereken önemin verilmemesine yol açtığı saptanmıştır. Bu konularda öğrencilere not verimi, performans değerlendirme gibi yaptırımlar uygulanabilir. Yapılan çalışmanın sonucunda, bazı öğretmenlerin sürece adapte olamadığı, uzaktan eğitim platformları hususunda kendilerini yetersiz gördükleri ve hizmetiçi eğitimler düzenlenmesini istedikleri anlaşılmıştır. Bu bağlamda, öğretmenlere sürece adapte olmalarını sağlayacak kurs ve eğitimler verilmesi önerilebilir.

Kaynakça

- ADİYAMAN, Z. (2002). Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 1(1), 92-97.
- ARSLAN, M. ve AKBAROV, A. (2010). Türkiye’de yabancı dil öğretiminde motivasyon-yöntem sorunu ve çözüm önerileri. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 24, 179-191.
- BAKİOĞLU, B., ÇEVİK, M. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 109-129. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43502>
- BARNES, S. J. (2020). Information management research and practice in the post-COVID19 world. *International Journal of Information Management*, 55, Article 102175.

- BAŞARAN, M., DOĞAN, E., KARAOĞLU, E. ve ŞAHİN, E. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. **AJER - Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi**, 5(2), 368-397.
- BAYBURTLU, Y. S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. **Turkish Studies**, 15(4), 131-151. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44460>
- BOZKURT, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. **AUAd**, 6(3), 112-142.
- BROWN, H. D. (2002). English Language Teaching in the 'Post-Method' Era: Toward Better Di-agnosis, Treatment and Assessment. Jack J. Richards, Willy A. Renandya (ed) *Methodology in Language Teaching An Antology of Current Practice*, Cambridge University Press, pp 9-18.
- CAN, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye'de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. **Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi AUAd**. 6(2), 11-53.
- CANSU, T. (2010). Anadolu Üniversitesi ilköğretimde teknoloji uygulamaları e-sertifika programının öğrenen görüşüne göre bağlam, girdi, süreç ve ürün (CIPP) modeli ile değerlendirilmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- CARROLL, N., ve CONBOY, K. (2020). Normalising the "New normal": Changing tech-driven work practices under pandemic time pressure. **International Journal of Information Management**, Article 102186. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2020.102186>.
- CHEN, Q., MIN, C., ZHANG, W., WANG, G., MA, X., ve EVANS, R. (2020). Unpacking the black box: How to promote citizen engagement through government social media during the COVID-19 crisis. **Computers in Human Behavior**, 110, Article 106380. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106380>.
- CHICK, R. C., CLIFTON, G. T., PEACE, K. M., PROPPER, B. W., HALE, D. F., ALSEIDI, A. A., ve VREELAND, T. J. (2020). Using technology to maintain the education of residents during the covid-19 pandemic. **Journal of Surgical Education**, 77(4), 729-732.
- COŞKUN DEMİRPOLAT, B. (2015). The challenge for Turkey's foreign language teaching, problems and solutions. **Foundation of Political, Economic and Social Research**, 131, 7-18.
- DOGHONADZE, N., ALIYEV, A., HALAWACHY, H., KNODEL, L. ve ADEDOYIN, A. S. (2020). The degree of readiness to total distance learning in the face of COVID-19-teachers' view (Case of Azerbaijan, Georgia, Iraq, Nigeria, UK and Ukraine). **Journal of Education in Black Sea Region**, 5(2), 2-41. <https://doi.org/10.31578/jeps.v5i2.197>
- DWIVEDIA, Y. K., HUGHESA, D. L., COOMBSB, C., CONSTANTIOUC, I., DUAND, Y., EDWARDS, J. S., GUPTAF, B., LALG, B., MISRAH, S., PRASHANTI, P, RAMANI, R., RANAG, N. P, SHARMAK, S. K., UPADHYAY, N. (2020). Impact of COVID-19 pandemic on in-

- formation management research and practice: Transforming education, work and life. **International Journal of Information Management**, 55, Article 102211.
- EF ENGLISH PROFICIENCY INDEX (2020). A ranking of 100 countries and regions by English skills. 5 Kasım 2020 tarihinde <https://www.ef.com/~/media/centralescom/epi/downloads/full-reports/v10/ef-epi-2020-english.pdf> adresinden erişildi.
- EROĞLU, F. ve KALAYCI, N. (2020). Üniversitelerdeki zorunlu ortak derslerden yabancı dil dersinin uzaktan ve yüz yüze eğitim uygulamalarının karşılaştırılarak değerlendirilmesi. **Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**, 18(1), 236-265.
- FERNANDES, N. (2020). Economic effects of coronavirus outbreak (COVID-19) on the world economy. **IESE Business School Working Paper No. WP-1240-E**.
- GÖRGÜLÜ-ARI, A. ve HAYIR-KANAT, M. (2020). Covid-19 (Koronavirüs) üzerine öğretmen adaylarının görüşleri. **Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Salgın Hastalıklar Özel Sayısı**, 459-492.
- GRIFFIN, D., ve DENHOLM, J. (2020). This isn't the first global pandemic, and it won't be the last. Here's what we've learned from 4 others throughout history. 14 Ekim 2020 tarihinde <https://theconversation.com/this-isnt-the-first-global-pandemic-and-it-wontbe-the-last-heres-what-weve-learned-from-4-others-throughout-history-136231> adresinden erişildi.
- GUPTA, A., ve GOPLANI, M. (2020). Impact of Covid-19 on educational institutions in India. **UGC Care Journal**, 661-671. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.32141.36321>
- GÜVEN, N. ve BAL, S. (2000). Dil gelişimi ve eğitim. 0-6 yaş dönemindeki çocuklar için destekleyici etkinlikler. İstanbul: Epsilon.
- HUANG, R. H., LIU, D. J., TLILI, A., YANG, J. F. ve WANG, H. (2020). Handbook on facilitating flexible learning during educational disruption: the Chinese experience in maintaining uninterrupted learning in covid-19 outbreak. Smart Learning Institute of Beijing Normal University. UNESCO. 03 Eylül 2020 tarihinde <https://iite.unesco.org/wpcontent/uploads/2020/03/Handbook-on-Facilitating-Flexible-Learning-in-COVID-19-Outbreak-SLIBNU-V1.2-20200315.pdf> adresinden erişilmiştir.
- HURD, S. (2006). Individual Learner Differences and Distance Language Learning: An Overview. **RTVU ELT Express**, 12(4), 1-26.
- IŞIK, A. (2008). Where do the false in our foreign language education originate? **Journal of Language and Linguistic Studies**, 4(2), 15-26.
- KANDEMİR, O. (2014). Türkiye'de yükseköğretim düzeyinde uzaktan eğitim uygulamaları: eğitimde fırsat eşitliği ve ekonomik kalkınma. **Turkish Studies**, 9(5), 1155-1176. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6850>
- KARADAĞ, E. ve YÜCEL, C. (2020). Yeni tip Koronavirüs pandemisi döneminde üniversitelerde uzaktan eğitim: Lisans öğrencileri kapsamında bir değerlendirme çalışması. **Yükseköğretim Dergisi**, doi:10.2399/yod.20.730688

- KARAKUŞ, N., UCUZSATAR, N., KARACAOĞLU, M. Ö., ESENDEMİR, N. ve BAYRAKTAR, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. **RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi**, 19, 220-241. DOI: 10.29000/rumelide.752297.
- KARATEPE, F., KÜÇÜKGENÇAY, N. ve PEKER, B. (2020). Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor? Bir anket çalışması. **Journal of Social and Humanities Sciences Research**, 7(53), 1262-1274.
- KÜLEKÇİ AKYAVUZ, E. ve ÇAKIN, M. (2020). Covid-19 salgınının eğitime etkisi konusunda okul yöneticilerinin görüşleri. **Turkish Studies**, 15(4), 723-737. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44140>
- LIN, C. Y. (2020). Social reaction toward the 2019 novel coronavirus (COVID-19). **Social Health Behaviour**, 3, 1-2.
- MARTON, F. (1986). Phenomenography: A research approach to investigating different understandings of reality. **Journal of Thought**, 2(3), 28-49.
- MULENGA, E. M. ve MARBÁN, J. M. (2020). Is COVID-19 the gateway for digital learning in mathematics education? **Contemporary Educational Technology**, 12(2), 269. <https://doi.org/10.30935/cedtech/7949>
- ÖZER, B. (2011). Uzaktan eğitim programlarının öğrenci ve öğretim üyesi görüşleri açısından değerlendirilmesi (Sakarya Üniversitesi örneği). (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- ROY, D. (2020). Trying to home school because of coronavirus? Here are 5 tips to help your child learn. 18 Ekim 2020 tarihinde <https://theconversation.com/trying-to-homeschool-because-of-coronavirus-here-are-5-tips-to-help-your-child-learn-133773> adresinden erişildi.
- SART, G. (2017). Fenomenoloji ve yorumlayıcı fenomenolojik analiz. F. N. Seggie ve Y. Bayyurt (Ed.). Nitel Araştırma Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları içinde (70-81). Ankara: Anı Yayıncılık.
- SINTEMA, E. J. (2020). Effect of COVID-19 on the performance of grade 12 students: implications for STEM education. **EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education**, 16(7), 1-6.
- SÖNMEZ, M., YILDIRIM, K. ve ÇETİNKAYA, F. Ç. (2020). Yeni tip Koronavirüs (SARS-CoV2) salgınına bağlı uzaktan eğitim sürecinin sınıf öğretmenlerinin görüşleriyle değerlendirilmesi. **Turkish Studies**, 15(6), 855-875. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43799>
- ŞEN, B., ATASOY, F. ve AYDIN, N. (2010). Düşük maliyetli web tabanlı uzaktan eğitim sistemi uygulaması. **Akademik Bilişim**, 10-12.
- TAYLOR, Z. W. (2018). Web accessibility: Not just for tech experts anymore. **Disability Compliance for Higher Education**, 23(9), 1-16.
- UNESCO. (2020). School closures caused by Coronavirus (Covid-19). 08 Eylül 2020 tarihinde <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> adresinden erişilmiştir.

- USCHER-PINES, L., et al. (2018) 'School practices to promote social distancing in K-12 schools: Review of influenza pandemic policies and practices'. **BMC Public Health**, 18(1), 1-13. <https://doi.org/10.1186/s12889-018-5302-3>
- VENKATESH, V. (2020). Impacts of COVID-19: A research agenda to support people in their fight. **International Journal of Information Management**, Article 102197. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2020.102197>.
- WHO. (2020). WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard. 08 Eylül 2020 tarihinde <https://covid19.who.int/> adresinden erişilmiştir.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (5. Baskı). Seçkin Yayınları.
- YUAN, J., LI, M. ve LU, Z. K. (2020). Monitoring transmissibility and mortality of COVID-19 in Europe. **International Journal of Infectious Diseases**, 95, 311–315.
- ZHAO, Y. (2020). COVID-19 as a catalyst for educational change. **Prospects**, 1-5. <https://doi.org/10.1007/s11125-020-09477-y>